

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1230

Vragen van het lid **Van Velzen** (SP) aan de ministers van Economische Zaken, van Buitenlandse Zaken en voor Ontwikkelingssamenwerking over *exportkredietverzekering voor wapenhandel*. (Ingezonden 21 maart 2006)

1
Is het u bekend dat exportkredietverzekeraar Atradius de export van vier korvetten, die De Schelde wil verkopen aan Indonesië, heeft verzekerd voor een bedrag dat het dubbele is van wat u de Kamer meldde in het algemeen overleg van 16 maart jl., over het Nederlandse wapenexportbeleid, te weten 1 miljard euro?

2
Is het waar dat onder andere door deze verzekering het totaalbedrag dat Atradius mag verzekeren voor exporten naar Indonesië, te weten 1.5 miljard euro, overschreden is en dat Nederlandse investeerders daardoor geen gebruik kunnen maken van de verzekering?¹

3
Is het waar dat het budget zelfs zou zijn overschreden? Heeft Atradius de bevoegdheid het budget te overschrijden? Zo ja, op basis van welke (internationale) bepaling(en)? Indien neen, acht u het gerechtvaardigd dat Atradius het

budget heeft overschreden? Kunt u daar maatregelen tegen treffen? Zo ja, welke en bent u daartoe bereid?

4
In hoeverre wordt er bij het afgeven van exportkredietvergunningen een weging gemaakt tussen de verschillende aanvragen? Bent u bereid een dergelijke weging voor te schrijven, waarbij het herverzekeren van de export van medische apparatuur voorrang krijgt op het exporteren van militaire goederen? Zo neen, waarom niet?

5
Acht u het wenselijk dat een groot gedeelte van de exportkredietverzekeringen uitgetrokken is voor wapenhandel en in de praktijk dus bevordert dat er militaire goederen verkocht worden aan landen jegens welke twijfel bestaat over de mogelijkheid tot betaling van deze militaire goederen? Zo ja, waarom?

6
Is het waar dat onderdelen aan de korvetten die door buitenlandse leveranciers worden geleverd, ook bij de exportkredietverzekering van Atradius zijn inbegrepen? Zo ja, waarom is dat zo en waarom worden deze onderdelen niet door andere landen verzekerd?²

7
Deelt u de mening dat de export van wapensystemen in de komende jaren

een grote belemmering vormt voor de mogelijkheden van andere exporteurs om hun orders te verzekeren? Indien neen, waarom niet? Zo ja, bent u bereid de exportkredietverzekering voor de export van vier korvetten van De Schelde te heroverwegen?

8
Is het u bekend dat een groot gedeelte van de mondiale schuld is opgebouwd door openstaande afbetaling aan exportkredietmaatschappijen? Deelt u de mening dat het wenselijk is dat armere landen geen grote schulden opbouwen door grote militaire aankopen te doen wanneer twijfel bestaat dat deze landen deze schulden kunnen betalen? Zo ja, bent u bereid om het exporteren van militaire goederen uit te sluiten van het verkrijgen van exportkredietverzekeringen? Zo neen, waarom niet?

9
Is het u bekend dat Nederland een bedrag van ongeveer 60 miljoen euro uittrekt voor ontwikkelingshulp aan Indonesië, onder andere voor onderwijs en zorg? Deelt u de mening dat het getuigt van een incoherent beleid dat een land dat hulp nodig heeft om zorg en onderwijs op peil te houden, tegelijkertijd zulke majestueuze bedragen uitgeeft aan haar marine? In hoeverre wordt er in het afgeven van

exportkredietverzekeringen gekeken naar het Bruto Nationaal Product van een land?

¹ Radio-uitzending Argos, 17 maart 2006.

² Op 29 juni 2004 een

exportkredietverzekering van 500 miljoen, zie [www.atradius.com/nl/dutchstatebusiness/images/EKVpolissen2004\(dec\)_tcm224-6981.pdf](http://www.atradius.com/nl/dutchstatebusiness/images/EKVpolissen2004(dec)_tcm224-6981.pdf) en op 2 februari 2006 een exportkredietverzekering van 503 miljoen euro, zie www.atradius.com/nl/dutchstatebusiness/Images/EKVpolissen2006_tcm224-22992.pdf.

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Van Gennip** (Economische Zaken), mede namens de ministers van Buitenlandse Zaken, voor Ontwikkelingssamenwerking en van Financiën. (Ontvangen 11 april 2006)

1

Er zijn in dit verband twee waardes relevant, te weten de waarde van de uitvoervergunningen en de waarde van de maximum schadevergoeding bij de exportkredietverzekering. In het algemeen overleg van 16 maart jl. is gesproken over de verwachte waarde van de uitvoervergunningen. Dat is de waarde van de fysieke uitvoer. Deze waarde zal afhangen van de keuze of alle apparatuur en wapensystemen die de Indonesische marine op het platform zal willen hebben in Nederland wordt ingebouwd of pas later in Indonesië. Vooral nog wordt gerekend met een bedrag van om en nabij de EUR 300 miljoen voor de vier korvetten, omdat bij de sondage voor de eerste twee korvetten op aangeven van de Schelde is uitgegaan van een waarde van EUR 135 miljoen voor de twee korvetten. De definitieve uitvoerwaarde zal blijken bij de afgifte van de exportvergunningen. Bij het door u genoemde bedrag van EUR 1 miljard gaat het niet alleen om de waarde van de fysieke uitvoer uit Nederland.

Het betreft de ten hoogste uit te keren schadevergoedingen onder de exportkredietverzekeringpolissen voor zowel de exporteur als de financier die Indonesië in het licht van deze opdrachten heeft afgesloten. Hieronder valt niet alleen de waarde van de fysieke uitvoer maar ook de waarde van de delen die in het buitenland worden geproduceerd, de financieringskosten en -risico's waar zowel de exporteur als de financier eventueel mee te maken kunnen

krijgen. Aangezien het hier om een financiering met een zeer lange looptijd gaat, is het verschil tussen de uitvoerwaarde en de maximum schadevergoeding substantieel. Net als bij de exportkredietverzekering is, als gevolg van de verdubbeling van de korvettenorder, het maximum schadevergoedingsbedrag verhoogd van EUR 500 miljoen (2 korvetten) naar de totale waarde van EUR 1 miljard (4 korvetten).

2

Ja. Het in herverzekering nemen van een grote scheepsbouwleverantie (korvettenorder van de Schelde) heeft ervoor gezorgd dat het landenplafond is overschreden. De resterende obligoruimte onder het plafond was ook zonder deze transacties al nagenoeg gebruikt.

3

Er is geen sprake van een budgetoverschrijding. De exportkredietverzekering financiert in principe zichzelf, door kostendekkende premies in rekening te brengen. In dit geval is sprake van overschrijding van het landenplafond voor Indonesië. Het landenplafond bestaat om te voorkomen dat het totale risico uit hoofde van herverzekeringsactiviteiten van de Staat onverantwoord groot wordt, of dat een te groot deel van de portefeuille uitstaat in één land. Dit is een instrument van risicobeheer, waarvoor ieder land zelf verantwoordelijk is. Er bestaan geen internationale afspraken over. De Staat heeft de mogelijkheid Atradius toe te staan het landenplafond te overschrijden. In de brief van 3 oktober 2005 (30 300 IXB) is aangegeven dat overschrijdingen aan de Tweede Kamer zullen worden gemeld. Rapportage zal binnenkort plaatsvinden in het Jaarverslag IXB.

4

Nee, de aanvragen voor exportkredietverzekering worden behandeld op volgorde van binnenkomst. Er wordt gelet op de risico's, niet op de aard van de goederen. Daartoe dient de procedure van de exportvergunningen. In de aanloopfase naar een exportcontract kan de exporteur een dekkingstoezegging aanvragen. Polissen op basis van die dekkingstoezeggingen worden uitgereikt indien een exporteur

daadwerkelijk het contract wint. In het geval van Indonesië is het contract van de korvetten eerder dan andere potentiële orders daadwerkelijk effectief geworden. Het verzoek tot polisafgifte voor de transactie die betrekking heeft op de levering van medische apparatuur is overigens tot op heden nog niet ontvangen.

5

Zoals bij vraag 4 aangegeven wordt er bij de EKV gelet op de risico's, niet op de aard van de goederen. De aard van de goederen wordt beoordeeld bij de exportvergunningen. Het landenbeleid bij de EKV is gebaseerd op inschattingen van de landenrisico's. Individuele transacties worden vervolgens getoetst op conformiteit met de verzekeringsvoorwaarden en op de inschatting van de (betalings-)risico's. Tevens vindt er een toetsing plaats of de transactie voldoet aan nationale en internationale regelgeving op het gebied van exportkredietverzekeringen. De transactie van de korvetten vormt daarop geen uitzondering.

6

De Nederlandse economie is een open economie die valt en staat bij import en export. Onder de EKV-faciliteit wordt zoveel mogelijk aangesloten bij dit gegeven. Daarom kan een buitenlands bestanddeel (als onderdeel van een Nederlandse exporttransactie) tot 50% van de transactiewaarde worden meeverzekerd. Waar mogelijk wordt dit buitenlands bestanddeel vervolgens weer herverzekerd bij buitenlandse exportkredietverzekeraars, waardoor grote buitenlandse delen niet al te zeer op de Nederlandse exportkredietverzekeringfaciliteit drukken. In dit geval is een deel van de transactie herverzekerd bij een andere exportkredietverzekeraar.

7

Zoals ik al eerder aangaf worden verzekeringsaanvragen op gelijke criteria beoordeeld. De transacties die verzekerd zijn op Indonesië zijn zeer divers van aard. Alle transacties tezamen hebben het plafond op Indonesië gevuld. De Nederlandse Staat verplicht zich met de afgifte van een EKV-polis de transactie te verzekeren en alleen al daarom is het heroverwogen van de

exportkredietverzekering niet aan de orde.

8

In het algemeen kan gesteld worden dat schuldposities in verhouding zouden moeten staan tot de betalingscapaciteit van een land. Bij het vaststellen van risicoprofielen wordt hier ook rekening mee gehouden door middel van schuldhoudbaarheidsanalyses. Daarenboven maakt de betalingsmoraliteit en -capaciteit ook onderdeel uit van de analyse die Atradius DSB maakt van een transactie. Bij twijfel over de terugbetaling komt een transactie niet voor verzekering in aanmerking. De toets of de militaire uitgaven van een land in verhouding staan tot de inzet en beschikbaarheid van middelen voor de sociale en economische ontwikkeling van dat land vormt als achtste criterium onderdeel van het Nederlandse beleid van toetsing van aanvragen voor uitvoervergunningen aan de EU Gedragscode voor wapenexport.

9

In 2006 is in totaal EUR 93,5 miljoen beschikbaar voor ontwikkelingshulp aan Indonesië. EUR 36 miljoen is bestemd voor de wederopbouw van Atjeh na de tsunami. Nederland is daarnaast actief in de sectoren goed bestuur, onderwijs, water en sanitatie waar in 2006 EUR 57,5 miljoen mee is gemoeid.

In overeenstemming met Artikel 51 van het VN-Handvest heeft iedere soevereine staat, dus ook Indonesië, het recht op zelfverdediging, hetgeen uitgaven voor nationale defensie legitimeert. Stabiliteit en veiligheid zijn bovendien een belangrijke voorwaarde voor duurzame ontwikkeling, en dragen bij aan een beter klimaat voor economische groei. Kustbeveiliging en bestrijding van piraterij kunnen vanuit dit oogpunt van belang zijn. Beleidscoherentie wordt gewaarborgd door middel van het wapenexportbeleid, waarbij alle aanvragen voor exportvergunningen die betrekking hebben op ontwikkelingslanden worden getoetst op ontwikkelingsaspecten aan de hand van het achtste criterium van de EU Gedragscode. Nederland neemt daarbij expliciet in overweging hoe de uitgaven voor gezondheidszorg en onderwijs als percentages van het BNP zich verhouden tot de

defensie-uitgaven. Bij deze beoordeling wordt de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking betrokken.

Zowel de economische situatie, met inbegrip van het niveau van het BNP, als de politieke situatie in een land is de basis voor het landenbeleid dat onder de EKV wordt gevoerd.